

Høringsuttalelse til NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid

Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett bistår Dommerforeningens styre i offentligrettslige spørsmål. Fagutvalget gjennomgår også hørings saker innenfor utvalgets fagområdet, og avgir enkelte høringsuttalelser i eget navn. For tiden har fagutvalget følgende medlemmer:

- Lagdommer Irene Sogn (leder), Borgarting lagmannsrett
- Høyesterettsdommer Henrik Bull, Norges Høyesterett
- Lagdommer Bjørn O. Berg, Frostating lagmannsrett
- Lagdommer Bjørn Olav Aspelund, Eidsivating lagmannsrett
- Lagdommer Øistein Langbakk, Agder lagmannsrett
- Tingrettsdommer Ingebjørg Tønnesen, Oslo tingrett

Innledning

NOU 2023:7 framstår som en grundig utredning av sentrale utfordringer innenfor barnevernfeltet. Det er i stor grad vist til forskning og redegjort for områder der det mangler forskning eller tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Etter fagutvalgets syn er det positivt at forslagene i stor grad synes å være basert på forskning og det kunnskapsgrunnlaget som foreligger.

Fagutvalgets erfaring med barnevernsaker er begrenset til den rettslige behandlingen av disse sakene, og vi vil derfor hovedsakelig fokusere på de delene av utredningen som har betydning for den rettslige behandlingen.

Vi er enige i mange av de utfordringene utvalget peker på, og er også enige i mange av forslagene. Vår hovedinnvending til utvalgets forslag gjelder partsrettigheter for barn. Dette vil vi redegjøre nærmere for nedenfor. Før vi går inn på enkelte av forslagene, vil vi komme med en generell betraktning.

Utvalgets mandat er å utrede kvalitet og rettssikkerhet i barnevernsaker. En forutsetning for rettssikkerhet er at både berørte privatpersoner og rettsanvendere på alle nivåer så enkelt som mulig kan skaffe seg informasjon om regelverket. Dette innebærer for eksempel at regler som gjelder rettighetene til barn som kommer i kontakt med barnevernet samlet i én forskrift. I dag er regelverket spredt på barnevernsloven, forskrift om medvirkning og tillitsperson, forskrift om fosterhjem og forskrift om barns rettigheter i barnevernsinstitusjoner. Det bør tilstrebes at regelverket samles i én lov og én forskrift.

Kapittel 7 Barnerepresentantordning (BRO) og kapittel 8 Barns prosessuelle rettigheter og klagemuligheter

Generelt

Fagutvalget er enig i at det er behov for tiltak som kan styrke barnets rettssikkerhet, blant annet barnets rett til medvirkning. Som utvalget selv peker på, er det allerede innført flere tiltak som skal styrke barnets rett til medvirkning. Det vises til punkt 6.2.3 og 6.2.4 som inneholder oversikter over tiltak og ordninger for å sikre barns medvirkning.

Etter vårt syn bør disse tiltakene virke en periode slik at det kan høstes erfaring før det foretas vesentlig endringer. Utvalget foreslår likevel vesentlige endringer, og vi stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å foreta såpass betydelige endringer i stedet for å la allerede vedtatte endringer få virke, eventuelt fokusere på enkelte nye endringer.

Fagutvalget mener i utgangspunktet at utvalgets forslag om en barnerepresentantordning slik dette er beskrevet i kapittel 7 kan være fornuftig. Siden ordningen synes å være ment som noe mer enn et nytt navn på tidligere ordninger, som talsperson og tillitsperson, legger vi til grunn at ordningen innebærer en vesentlig endring. Fagutvalget stiller derfor spørsmål om det er hensiktsmessig å innføre en slik ordning samtidig som det foreslås å senke aldersgrensen for når et barn kan utøve partsrettigheter. Fagutvalget vil kommentere nærmere tilbake til det sistnevnte forslaget nedenfor.

Selv om vi i utgangspunktet er positive til forslaget om en barnerepresentantordning, vil vi likevel peke på at det fortsatt vil være en utfordring for enkelte barnevernsbarn å bli representert av en person de i utgangspunktet ikke har noen relasjon til. Det vil fortsatt kunne være utfordrende for barnevernsbarn som er sårbare, og gjerne befinner seg i krisesituasjoner, å opparbeide tillit til en fremmed person. Fagutvalget mener derfor at innvendingene fra utvalgets mindretall i punkt 7.6.1, blant annet at barnet må forholde seg til flere personer, er viktige.

Punkt 7.6.5

Etter vårt syn framstår utvalgets forslag om barns partsstatus og partsrettigheter noe uklart. I punkt 8.2.1 er det redegjort for begrepene partsstatus, partsrettigheter og prosessevne. I utredningen for øvrig er det uklart i hvilken grad det skilles mellom disse begrepene. Det er også uklart hva utvalget egentlig foreslår.

I dag er partsrettigheter regulert i barnevernsloven § 12-3. Det følger av bestemmelsen at barn som har fylt 15 år, er part i saken.

Slik vi forstår det er utvalgets flertall og mindretall enige om at barn over 12 år skal ha partsrettigheter, men flertallet foreslår også at alle barn skal ha partsrettigheter i saker som innebærer at barnet må bo utenfor hjemmet. Vi forstår det slik at flertallets forslag henger sammen med forslaget om en barnerepresentasjonsordning.

I utredningens kapittel 31 er det foreslått at barnevernsloven § 12-3 endres ved innføringen av en barnerepresentasjonsordning. I bestemmelsens første ledd heter det at *alle* barn der det treffes vedtak om at barnet må bo utenfor hjemmet, er part i saken. Det vil si saker om frivillig plassering utenfor hjemmet som hjelpetiltak, akuttvedtak og omsorgsovertakelser.

I punkt 8.1 heter det imidlertid at utvalget foreslår at aldersgrensen for partsstatus senkes fra 15 år til 12 år. Videre foreslås det at § 12-12 endres slik at alle barn skal kunne be om at barneverns- og helsenemnda overprøver alle vedtak om flytting truffet av barneverntjenesten. Det er uklart hvordan forslaget til § 12-12 forholder seg til de to ulike forslagene til endring av § 12-3, eventuelt i hvilken grad det er tale om ulike typer vedtak i de to bestemmelsene. Det vises blant annet til at det foreslås i § 12-3 tredje ledd at barn under 12 år kan innvilges

partsrettigheter dersom hensynet til barnet tilsier det, og at barneverns- og helsenemnda kan frata et barn over 12 år partsrettigheter.

Det er mulig at uklarheten skyldes de ulike forslagene fra flertallet og mindretallet. Vi vil derfor ikke kommentere detaljene i lovforslagene siden vi antar at dette vil bli klarere dersom departementet følger opp noen av forslagene.

Fagutvalget er uansett svært kritisk til at *alle* barn, uavhengig av alder, skal være part i saker som innebærer at barnet må bo utenfor hjemmet. Som part vil barnet ha alle rettighetene som følger med partsstatus, det vil blant annet si rett til innsyn i sakens dokumenter, rett til å få oppnevnt advokat, rett til å klage og bruke rettsmidler. Fagutvalget har vanskelig for å se at dette forslaget er forsvarlig eller hensiktsmessig. Blant annet vil det være lite hensiktsmessig å oppnevne en egen advokat, eventuelt i tillegg til en barnerepresentant, for et spedbarn.

Et forslag om at alle barn skal ha partsrettigheter er videre vanskelig forenlig med andre uttalelser i utredning. Blant annet heter det i punkt 7.6.5 at barnerepresentanten skal vurdere hvilken informasjon som skal gis til barnet. Dersom barnet skal være part, men ikke ha fulle partsrettigheter, bør dette presiseres.

Det er uklart om utvalget foreslår at alle barn, uansett alder, også skal regnes som prosessdyktige, eventuelt om flertallets forslag om barnerepresentasjonsordning innebærer at barnerepresentanten skal utøve partsrettighetene på barnets vegne. Fagutvalget kan vanskelig se at det vil være hensiktsmessig eller i tråd med barnets beste at alle barn skal regnes som prosessdyktige. Dersom barn ikke skal anses som prosessdyktige selv om de har partsrettigheter, bør dette presiseres.

Dersom utvalgets forslag innebærer at det kun er barn over 12 år som skal anses som part, eventuelt være prosessdyktige, har vi flere innvendinger til en slik senkning av aldersgrensen. Innvendingene vil naturligvis være enda sterkere dersom alle barn, uansett alder, skal få partsrettigheter.

For det første er vi svært usikre på om det vil være til så unge barns beste å opptre som part i en rettssak, eventuelt en sak for barneverns- og helsenemnda. Å opptre som part i en rettssak kan innebære en stor psykisk belastning, selv for voksne. Prosessreglene er ikke tilpasset barn, og partsprosessen bidrar gjerne til at motsetninger og konflikter forsterkes, og partene kan oppleve at deres svakheter blir framhevet. Partene i en barnevernsak er gjerne sårbare i utgangspunktet, og den rettslige prosessen har ikke et terapeutisk formål. Vi viser til at utvalget i flere sammenhenger vektlegger hensynet til en skånsom behandling av saken for de involverte. Vi stiller spørsmål ved om partsrettigheter for yngre barn vil ivareta dette hensynet.

For det andre er fagutvalget bekymret for at yngre barn i større grad kan bli utsatt for, eller oppleve, et press til å delta i større grad enn de selv ønsker. Fagutvalget viser blant annet til punkt 15.3.4 der det redegjøres for en evaluering av prøveordningen med samtaleprosess. Ett av funnene var at ungdommer i større grad enn andre deltakere i samtaleprosessen opplevde seg presset til å delta. Dersom aldersgrensen for å delta senkes, er det liten grunn til å anta at yngre barn vil oppleve dette annerledes.

For det tredje viser fagutvalget til at barns medvirkning kan sikres uten at de gis fulle partsrettigheter. Dette kan gjøres på en mer skånsom måte, for eksempel gjennom den foreslåtte barnerepresentasjonsordningen. Det vises også til allerede innførte ordninger som skal sikre barns medvirkning.

For det fjerde må det understrekes at det er forskjell på å innvilge partsrettigheter til barn under 15 år i de tilfellene hensynet til barnets beste tilsier det og å frata et barn partsrettigheter, slik utvalget foreslår i de tilfellene partsrettigheter ikke vil være til barnets beste. Et barn som blir fratatt en rettighet vil kunne oppleve dette som vesentlig mer belastende enn om hen ikke hadde hatt den rettigheten i utgangspunktet.

Fagutvalget vil også peke på at det ikke nødvendigvis er slik at nemnda eller domstolen er best egnet til å vurdere om et barn skal fratras en slik rettighet. Partsstatus må avgjøres på et tidlig stadium i saken der nemnda, eventuelt domstolen, har lite grunnlag for å vurdere dette nærmere. Det vil også være uheldig dersom spørsmål om partsstatus bidrar til å øke konfliktnivået i saken. I verste fall vil spørsmål om partsstatus bli en egen tvistegjenstand som må behandles gjennom domstolsapparatet før de materielle spørsmålene kan behandles. En slik forlengelse av prosessen vil være særlig uheldig i barnevernsaker.

Vi mener også at det gir lite forutsigbarhet dersom en persons prosessuelle rettigheter er basert på skjønnsmessige kriterier. Flere av de momentene som er framhevet i punkt 8.6 innebærer en betydelig grad av skjønn og forutsetter en relativt inngående kjennskap til saken.

Fagutvalget mener på denne bakgrunn at de tiltakene som allerede er iverksatt og de øvrige tiltakene utvalget foreslår for å sikre barns medvirkning bør gis anledning til å virke før det kan være aktuelt å senke aldersgrensen for partsrettigheter.

I tilknytning til barnets rett til medvirkning, bør det også vurderes om det skal gis en uttrykkelig bestemmelse om at et barn, eventuelt barn over en viss alder, kan nekte samvær/kontakt med biologiske foreldre. Det vises til punkt 8.3.2 der det redegjøres for en slik rett i finsk lovgivning og punkt 18.3.2 der det redegjøres for en slik rett i dansk lovgivning. Det vises også til henvisningen til forarbeidene til den nye barnevernsloven i punkt 18.2.4 om at barn ikke skal tvinges til samvær mot sin vilje.

Kapittel 9 Innvandrere, nasjonale minoriteter og urfolk i barnevernet

Punkt 9.5

Fagutvalget er enig med utvalget i at asylsøkere i aldersgruppen 15 til 18 år er en særskilt sårbar gruppe barn, og vi støtter derfor forslaget om at Bufetat overtar ansvaret for asylsøkere i aldersgruppen 15 til 18 år. Det vises særlig til NIMs anbefalinger og påpekningen av at forskjellsbehandlingen av asylsøkere i denne aldersgruppen er i strid med barnekonvensjonen artikkel 22 og 20, jf. artikkel 2, slik det er redegjort for i punkt 9.2.

Kapittel 11 Prinsippet om barnets beste og skjønnsutøvelse

Fagutvalget savner en nærmere analyse av hva slags kriterium «barnets beste» er eller skal være. «Barnets beste» kan forstås som et normativt begrep som må tolkes gjennom bruk av

rettskilder, men det kan også forstås som et faktisk forhold som må klarlegges ved en bevisvurdering.

Desto lenger lovgiver går i å regulere begrepets innhold, desto mindre rom vil det være for en faktisk vurdering av hva som er best for det konkrete barnet. Gjennom en bevisvurdering må beslutningstakeren vurdere både generelle erfaringer fra forskning og de konkrete, individuelle faktiske omstendighetene i den enkelte saken. Hvis lovgiver går for langt i å regulere begrepets innhold, vil det kunne begrense beslutningstakernes muligheter til å ta i betraktning oppdatert forskning eller individuelle forhold i den konkrete saken som strider mot lovgivers definisjon av hva som er barnets beste.

Dersom innholdet i «barnets beste» skal reguleres nærmere, har fagutvalget ingen innvendinger til de momentene som utvalget foreslår. Fagutvalget kan imidlertid ikke se at det er nødvendig å lovfeste at momentene i loven skal vurderes og at det skal begrunnes konkret hvilken relevans og vekt momentene har i den enkelte sak. Både forvaltningen og domstolene har plikt til å begrunne sine avgjørelser, og en nærmere detaljregulering av dette framstår som unødvendig.

Kapittel 15 Nemnds- og domstolsbehandling av barnevernsaker

Punkt 15.1 og 15.7.5

Fagutvalget er enig med utvalget i at langvarige prosesser før barnets omsorgssituasjon blir avklart er uheldig. Vi støtter derfor forslagene som kan bidra til raskere prosesser. Utvalget viser til at samtaleprosess i helse- og sosialnemnda kan bidra til at saken trekker ut i tid. Vi er derfor enig i at det bør gjennomføres en evaluering av denne prosessformen i nemnda.

Fagutvalget er også enig med utvalget i at utstyr for lyd- og bildeopptak i nemndene og domstolene må komme på plass. For domstolene er dette allerede hjemlet i loven, men følges ikke opp av bevilgende myndigheter til tross for at dette stadig har vært påpekt fra et tverrfaglig juristmiljø. I tillegg til at lyd- og bildeopptak kan effektivisere den rettslige behandlingen av saken, med tilhørende sparte utgifter, vil det også kunne sikre et bedre avgjørelsesgrunnlag, heve kvaliteten på avgjørelsene og ivareta partenes rettsikkerhet, slik utvalget også redegjør for i punkt 15.7.5.

Vi støtter også utvalgets anbefaling om en utredning av barns rett til privatliv. Dette er en kompleks problemstilling med vanskelig avveininger. I den forbindelse bør det også vurderes hvem som bør innvilges partsrettigheter siden partsrettigheter gir tilgang til alle opplysninger i saken. Vi viser blant annet til at utvalget foreslår å gi søsken partsrettigheter i forbindelse med forslaget om oppvekstadsopsjon.

Punkt 15.7.4

Fagutvalget støtter forslaget om en gjennomgang av lagmannsrettens kompetanse i ankesaker. Når saken kommer til lagmannsretten har den allerede vært gjennom en fullstendig behandling i to instanser. En full ankebehandling innebærer at saken trekker ut i tid, med de uheldige konsekvenser det får for sakens parter, særlig for barnet som opplever at deres omsorgssituasjon forblir uavklart. Fagutvalget er derfor enig med utvalget i at det er lite skånsomt for barna og foreldrene at det er lang saksbehandlingstid.

Ny behandling av saken i lagmannsretten innebærer dessuten ny involvering av barnet, noe som kan påføre barnet ytterligere belastning. Det må heller ikke undervurderes hvilken belastning rettslige prosesser påfører biologiske foreldre og andre som skal ivareta barnet, særlig fosterforeldre. Fagutvalgets egen erfaring er at parter ofte gir uttrykk for at «livet settes på vent» så lenge det pågår rettslige prosesser. For barnet, partene og andre involverte i en barnevernsak kan dette få svært uheldig konsekvenser.

Vi vil også peke på at rettslige behandlinger trekker ressurser på et område der ressursene allerede er presset. Ytterligere behandling i rettsapparatet legger beslag på personal fra barneverntjenesten, vitner fra hjelpeapparatet og sakkyndige.

Ved en eventuelle gjennomgang av lagmannsrettens kompetanse vil fagutvalget foreslå at det vurderes om det bør presiseres i tvisteloven § 36-10 at dersom tvangen i tredje ledd bokstav d bare gjelder samvær, er lagmannsrettens kompetanse til å gi samtykke begrenset til spørsmålet om samvær. Det er liten grunn til at lagmannsretten skal behandle spørsmålet om omsorgsovertakelse dersom det kun er grunn til å vurdere samværsordningen på nytt. I dag er dette spørsmålet uavklart.

Punkt 15.7.6

Fagutvalget deler utvalgets bekymring for at feil tiltak kan føre til at barnet må flyttes mellom tiltak eller i verste fall at situasjonen for barnet forverres etter en omsorgsovertakelse. Fagutvalget er imidlertid usikker på om denne faren reduseres ved at barneverns- og helsenemnda, og dermed eventuelt domstolene, skal gi føringer for valg av plasseringssted.

Vi stiller spørsmål ved om nemnda har bedre forutsetninger for å kunne vurdere egnet plasseringssted enn det barneverntjenesten har. Det er barneverntjenesten som har den direkte kontakten med aktuelle fosterhjem eller institusjoner. Valg av plasseringssted er en kompleks vurdering der kryssende hensyn må avveies. Plasseringssteder er ikke hyllevarer, og barneverntjenesten må velge mellom de alternativene som er tilgjengelige. Det vil være svært uheldig dersom nemnda legger føringer som innebærer at barneverntjenesten ikke står fritt til å velge det plasseringsstedet som, innenfor realistiske rammer, er det beste for det konkrete barnet. Valg av plasseringssted er dessuten en dynamisk prosess, der barnets behov og aktuelle plasseringssteder kan endre seg over tid. Nemnda og domstolene får et øyeblikksbilde av saken, noe som ikke nødvendigvis gir det beste grunnlaget for å vurdere hvilket alternativ som er best for barnet. Det kan være svært uheldig dersom saken må behandles på nytt av nemnda, eventuelt domstolene, dersom føringene ikke lar seg oppfylle. Dette vil føre til lengre perioder der barnets omsorgssituasjon er uavklart, og lengre midlertidige plasseringer i beredskapshjem.

Fagutvalget vil også peke på at en slik bestemmelse vil være utfordrende å lovregulere. Utvalget foreslår at det skal stilles krav om at nemnda, og dermed også domstolene, skal legge føringer for hvilke hensyn som må ivaretas ved valg av plasseringssted. Konsekvensen av at dette ikke blir fulgt opp, eventuelt lar seg følge opp, er at saken må legges fram for nemnda på nytt. En slik konsekvens forutsetter at det er klart når nemndas krav ikke er oppfylt. Dersom nemnda, og domstolene, får en plikt til å stille krav om hvilke hensyn som skal ivaretas ved valg av plasseringssted, vil det være tale om en rekke hensyn som må oppstilles, jf. blant annet utvalgets forslag til momenter ved vurderingen av barnets beste i punkt 11.5.2. Som

nevnt kan valg av plasseringssted være en kompleks beslutning der ulike hensyn må veies mot hverandre, og der tilgangen på aktuelle plasseringssteder er begrenset. Etter vårt syn vil det være utfordrende for nemnda å utforme dette kravet på en slik måte at partene i etterkant kan vurdere om kravet er oppfylt. Det vil også være krevende for partene å vurdere om kravet er oppfylt eller ikke.

Når det gjelder domstolene, vil fagutvalget også minne om at det i utgangspunkter kun er domsslutningen som er bindende for partene. En domsslutning bør kunne utformes på en klar og entydig måte slik at partene enkelt kan vurdere sin rettsstilling. Det vil bli vanskelig dersom domsslutningen skal inneholde en rekke hensyn som skal vektlegges.

Fagutvalget fraråder på denne bakgrunn at det oppstilles et krav om at barneverns- og helsenemnda og domstolene skal gi føringer om hvilke hensyn som skal ivaretas ved valg av plasseringssted.

Kapittel 16 Sakkyndige i barnevernssaker

Punkt 16.1, 16.5 og 16.6

Utvalget viser til at det foreligger lite forskning og kunnskap om barnefaglige sakkyndige, kvaliteten på arbeidet og sakkyndiges bakgrunn og kompetanse. Utvalget mener likevel det er behov for tiltak som kan bidra til mer kvalitetssikret bruk av sakkyndige og mer likeverdig kvalitet på sakkyndige utredninger. Utvalget foreslår blant annet forskriftsfesting av krav til utforming av mandag og innhold i sakkyndiges rapport.

Vår erfaring er at det kan være vanskelig å få tak i sakkyndige, og at de på grunn av andre oppdrag kan trenge tid på utredningene, noe som øker saksbehandlingstiden. Fagutvalget er derfor bekymret for at rigide krav til utformingen av mandatet blant annet kan hindre oppdragsgiver i å spisse mandatet mot de problemstillingene den konkrete saken gjelder, og dermed gjøre oppdragene mer omfattende enn nødvendig.

Vi er videre usikre på noen av premissene som utvalget synes å legge til grunn. Blant annet heter det i punkt 16.5.3 at dommere mangler trening i å vurdere bevis gitt av eksperter. Fagutvalget minner om at det er vanlig med rettsoppnevnte sakkyndige og sakkyndige vitner i mange saker domstolene behandler, ikke bare barnevernsaker. Vi deler derfor ikke utvalgets syn på dommers manglende erfaring på dette punktet.

Fagutvalget støtter forslaget om at registeret over sakkyndige videreutvikles slik at det framgår tydelig hvilken kompetanse og erfaring den sakkyndige har med ulike sakstyper og målgrupper.

Kapittel 18 Barn og foreldres rett til gjenforening og samvær og kapittel 21 Kontinuitet og familieliv for barn som ikke kan tilbakeføres til opprinnelige foreldre

Punkt 18.3.2

Vi har merket oss utvalgets redegjørelse for at det etter danske regler skal fastsettes en tilbakeføringsperiode dersom det besluttes at et barn skal tilbakeføres. En evaluering av denne bestemmelsen viser at tilbakeføringen i de tilfellene har større kontinuitet med færre flyttinger og færre skolebytter.

Vi mener derfor at det bør vurderes å innføre en slik bestemmelse i norsk rett. Selv om de fleste partene vil akseptere at det er nødvendig med en tilbakeføringsperiode dersom barnet skal flyttes tilbake, vil den rettslige statusen kunne bli uklar etter at nemnda eller domstolen har besluttet tilbakeføring.

Punkt 18.5, 21.3, 21.4 og 21.5

Fagutvalget deler utvalgets bekymring for at barnas behov for kontinuitet og forutsigbarhet ikke blir tilstrekkelig ivaretatt innenfor det norske barnevernssystemet, jf. også henvisningen til HR-2022-2292-A. Siden norsk regelverk og praksis må være i samsvar med EMDs praksis, der premisset om at omsorgsovertakelser skal være midlertidige står sentralt, vil det nødvendigvis oppstå en konflikt mellom disse hensynene. Det norske regelverket må dermed utformes slik at barnas behov for kontinuitet og forutsigbarhet blir ivaretatt så langt det lar seg gjøre innenfor rammene av EMDs praksis.

Vi støtter utvalgets forslaget om at barneverntjenesten får en plikt til å vurdere om gjenforeningsformålet er oppgitt etter at barnet har bodd en viss tid i fosterhjem. Dette vil skape større forutsigbarhet for alle partene, ikke minst gi barnet større trygghet for sin omsorgssituasjon. EMD aksepterer også at barnets interesse i å bli i fosterhjemmet kan veie tyngre enn biologiske foreldres interesse i en gjenforening når det har gått «a considerable period of time» siden omsorgsovertakelsen, jf. blant annet *Stand Lobben m. fl. mot Norge* avsnitt 208.

Utvalget foreslår at vurderingen skal foretas etter tre år, og deretter hvert år dersom gjenforeningsmålet ikke er oppgitt. Utvalget viser til praksis fra EMD der tre år er blitt ansett som «considerable time» i fosterhjem og til praksis fra Danmark, Irland og Sverige, der tidsperioden er henholdsvis tre år og to år. Vi antar på denne bakgrunn at en plikt til å vurdere om gjenforeningsmålet er oppgitt ikke vil være i strid med EMDs praksis.

Vi støtter også utvalgets forslag om en ordning med oppvekstadoptsjon, som vil kunne gi barnet en tryggere, mer stabil og forutsigbar omsorgssituasjon, uten at båndene til biologiske foreldre kuttes så definitivt som ved ordinær adopsjon. Vi viser blant annet til at utvalget foreslår at det bør vurderes om kontakt med biologisk familie kan vedtas også i de tilfellene fosterforeldrene ikke samtykker. Vi antar at heller ikke en slik ordning vil være i strid med EMDs praksis, særlig fordi tilsvarende ordninger allerede finnes i andre europeiske land, jf. redegjørelsen i punkt 21.3. Vi viser også til at terskelen for å beslutte oppvekstadoptsjon vil ligge relativt høyt med de vilkårene utvalget foreslår, blant annet må målet om gjenforening være oppgitt.

Fagutvalget er enig i de vilkårene for oppvekstadoptsjon som utvalget foreslår, men er usikker på formuleringen «sterk tilknytning til fosterforeldrene». Slik vi har forstått begrepet «tilknytning» i psykologisk sammenheng, er det tale om kvaliteten på tilknytningen, ikke om den er sterk eller svak. Vi foreslår derfor at vilkåret alternativt formuleres som «trygg tilknytning» eller «sterk relasjon».

Vi stiller spørsmål ved om det er hensiktsmessig å gi søsken partsrettigheter, slik utvalget foreslår. Det vises til våre innvendinger generelt mot å gi barn partsrettigheter i punkt 2.2. En utvidelse av antallet personer som får partsrettigheter kan dessuten føre til flere og lengre

rettslige prosesser og økt spredning av sensitive personopplysninger. Det bør være mulig å sørge for kontakt mellom søsken, der de ønsker det og det er til barnets beste, uten at søsken gis partsrettigheter.

Dommerforeningens fagutvalg for offentlig rett
ved lagdommer Irene Sogn